

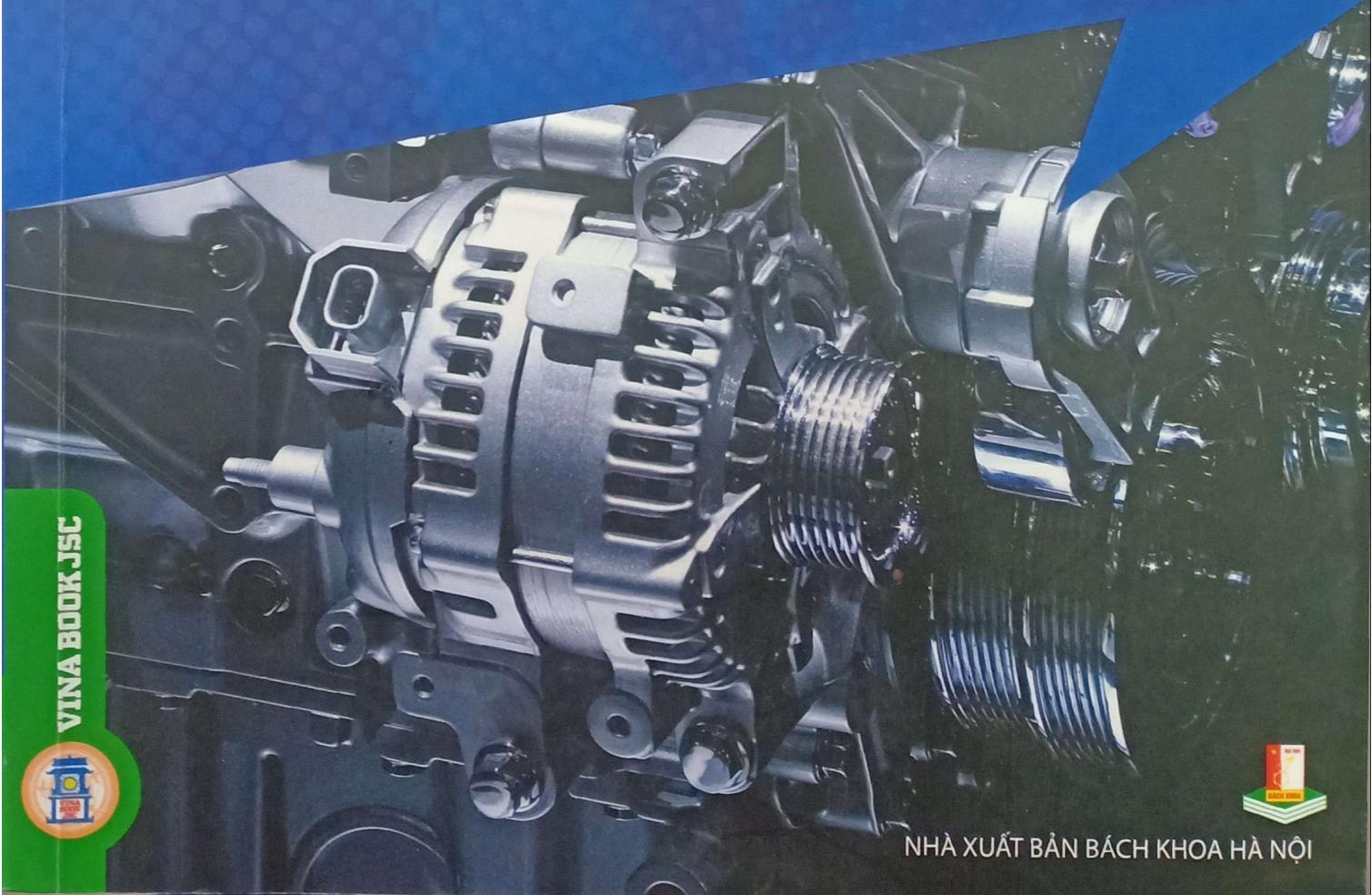

TRẦN KIÊN KIỆN, TRƯƠNG ĐÔNG SƠN,
HOÀNG KHANG QUÂN

Trần Giang Sơn (dịch)
TS. Hoàng Thăng Bình (hiệu đính)

KỸ THUẬT BẢO DƯỠNG VÀ SỬA CHỮA Ô TÔ HIỆN ĐẠI

SỬA CHỮA ĐỘNG CƠ Ô TÔ

VINA BOOK JSC

NHÀ XUẤT BẢN BÁCH KHOA HÀ NỘI

TRẦN KIỆN KIỆN, TRƯƠNG ĐÔNG SƠN, HOÀNG KHANG QUÂN
TRẦN GIANG SƠN (dịch)
TS. HOÀNG THĂNG BÌNH (hiệu đính)

KỸ THUẬT
BẢO DƯỠNG VÀ SỬA CHỮA
Ô TÔ HIỆN ĐẠI

SỬA CHỮA
ĐỘNG CƠ Ô TÔ

NHÀ XUẤT BẢN BÁCH KHOA HÀ NỘI

LỜI NÓI ĐẦU

Ô tô ngày càng được sử dụng rộng rãi như một phương tiện đi lại cá nhân cũng như vận chuyển hành khách và hàng hóa. Sự gia tăng nhanh chóng về số lượng xe ô tô sử dụng trong xã hội, đặc biệt là các loại ô tô đời mới, đang kéo theo nhu cầu đào tạo rất lớn về nguồn nhân lực phục vụ bảo dưỡng và sửa chữa ô tô. Ngoài ra, các bạn đọc yêu thích ô tô hoặc các bạn đọc đang là chủ sở hữu ô tô cũng có nhu cầu tìm hiểu về cấu tạo, nguyên lý cũng như cách bảo dưỡng, sửa chữa thông thường đối với ô tô.

Để đáp ứng nhu cầu của bạn đọc, chúng tôi xin trân trọng giới thiệu đến bạn đọc bộ sách:

“KỸ THUẬT BẢO DƯỠNG VÀ SỬA CHỮA Ô TÔ HIỆN ĐẠI”

Bộ sách được in ấn thành 5 tập:

Tập 1: **Kỹ năng cơ bản sửa chữa ô tô**

Tập 2: **Bảo dưỡng ô tô**

Tập 3: **Sửa chữa động cơ ô tô**

Tập 4: **Sửa chữa gầm, mâm ô tô**

Tập 5: **Sửa chữa điện ô tô**

Bộ sách được biên soạn dưới dạng các bài thực hành có tính ứng dụng cao. Mỗi bài thực hành có kết hợp giữa phần lý thuyết và phần thực hành với mục đích giúp bạn đọc có thể vận dụng được những kiến thức trong bộ sách vào thực tế.

Bộ sách này được biên soạn nhằm phục vụ các đối tượng sau đây:

- Sinh viên khoa động lực và kỹ thuật ô tô máy kéo.
- Học viên hệ cao đẳng và trung cấp chuyên ngành sửa chữa ô tô.
- Học viên các lớp đào tạo ngắn hạn của các trung tâm dạy nghề và các trường tư dạy nghề sửa chữa ô tô.
- Các bạn đang sử dụng ô tô.

Do hiểu biết có giới hạn, xin được lường thứ những thiếu sót nếu có trong bộ sách này, đồng thời mong nhận được ý kiến đóng góp của quý bạn đọc.

Xin chân thành cảm ơn.

Các tác giả

MỤC LỤC

LỜI NÓI ĐẦU.....	3
Bài thực hành số 1. CHẨN ĐOÁN, SỬA CHỮA SỰ CỐ ĐỘNG CƠ PHÁT RA TIẾNG KÊU LA.....	13
I. Tóm tắt	13
1. Động cơ phát ra tiếng kêu lạ khi khởi động.....	13
2. Động cơ phát ra tiếng kêu lạ khi xe chạy.....	13
II. Tình huống cụ thể	14
III. Mục tiêu	16
IV. Kiến thức lý thuyết.....	17
A. Khái quát về động cơ ô tô	17
1. <i>Thành phần cơ bản của động cơ</i>	17
2. <i>Phân loại động cơ</i>	18
3. <i>Nguyên lý làm việc của động cơ</i>	20
B. Giới thiệu về cơ cấu trực khuỷu – thanh truyền	23
1. <i>Chức năng của cơ cấu trực khuỷu – thanh truyền</i>	23
2. <i>Thành phần của cơ cấu trực khuỷu – thanh truyền</i>	23
C. Giới thiệu về cơ cấu phân phối khí	38
1. <i>Chức năng</i>	38
2. <i>Phân loại</i>	38
3. <i>Thành phần</i>	40
V. Thực hành.....	47
A. Công tác chuẩn bị.....	47
B. Thực hiện bài thực hành.....	48

1. Phân tích	48
2. Các bước tiến hành	52
VI. Tổng kết và đánh giá	59
VII. Câu hỏi ôn tập	65
Bài thực hành số 2. KIỂM TRA VÀ KHẮC PHỤC SỰ CỐ CỦA HỆ THỐNG LÀM MÁT ĐỘNG CƠ	66
I. Tóm tắt	66
1. Đồng hồ báo nhiệt độ nước làm mát khác thường	66
2. Nước làm mát bị tiêu hao quá nhiều	66
II. Tình huống cụ thể	66
III. Mục tiêu	69
IV. Kiến thức lý thuyết	70
A. Khái quát về hệ thống làm mát động cơ	70
1. Phân loại hệ thống làm mát	71
2. Thành phần và quá trình làm việc của hệ thống làm mát	72
3. Các cụm chi tiết trong hệ thống làm mát	74
V. Thực hành	83
A. Công tác chuẩn bị	83
B. Thực hiện bài thực hành	84
1. Phân tích	84
2. Các bước tiến hành	86
VI. Tổng kết và đánh giá	94
VII. Câu hỏi ôn tập	98
Bài thực hành số 3. KIỂM TRA VÀ KHẮC PHỤC SỰ CỐ CỦA HỆ THỐNG BÔI TRƠN ĐỘNG CƠ	99
I. Tóm tắt	99
1. Đèn cảnh báo sự cố dầu động cơ luôn ở trạng thái sáng	99
2. Dầu động cơ tiêu hao quá nhanh	99

3. Dầu động cơ bị biến chất.....	99
4. Dầu động cơ bị rò rỉ	99
II. Tình huống cụ thể.....	100
III. Mục tiêu	102
IV. Kiến thức lý thuyết.....	103
1. Khái quát về hệ thống bôi trơn động cơ	103
2. Phương thức bôi trơn.....	105
3. Thành phần hệ thống bôi trơn	106
4. Nguyên lý làm việc của hệ thống bôi trơn	112
5. Kiến thức cơ bản về dầu bôi trơn	113
V. Thực hành.....	115
A. Công tác chuẩn bị.....	115
B. Thực hiện bài thực hành.....	116
1. Phân tích	116
2. Các bước tiến hành	116
VI. Tổng kết và đánh giá.....	121
VII. Câu hỏi ôn tập	125

Bài thực hành số 4. KIỂM TRA VÀ SỬA CHỮA ĐÈN BÁO SỰ CỐ ĐỘNG CƠ	126
I. Tóm tắt	126
1. Đèn báo sự cố động cơ luôn sáng.....	126
2. Đèn báo sự cố động cơ không sáng	126
3. Đèn báo sự cố động cơ nháy nháy.....	126
II. Tình huống cụ thể.....	126
III. Mục tiêu	129
IV. Kiến thức lý thuyết.....	130
1. Chức năng của hệ thống điều khiển điện tử động cơ.....	130
2. Thành phần của hệ thống điều khiển điện tử động cơ.....	130

3. Nguyên lý làm việc của hệ thống điều khiển điện tử.....	135
4. Các hệ thống được điều khiển bởi ECM động cơ.....	136
5. Thiết bị đọc mã lỗi	141
V. Thực hành.....	144
A. Công tác chuẩn bị.....	144
B. Thực hiện bài thực hành.....	144
1. Phân tích	144
2. Các bước tiến hành.....	146
VI. Tổng kết và đánh giá.....	151
VII. Câu hỏi ôn tập	156
Bài thực hành số 5. KIỂM TRA VÀ SỬA CHỮA SỰ CỐ ĐỘNG CƠ KHÔNG THỂ KHỞI ĐỘNG	157
I. Tóm tắt	157
1. Động cơ không thể quay	157
2. Động cơ quay nhưng không thể khởi động	157
II. Tình huống cụ thể	157
III. Mục tiêu	160
IV. Kiến thức lý thuyết.....	160
1. Ba điều kiện cơ bản để động cơ xăng có thể làm việc	160
2. Hệ thống đánh lửa động cơ IZR.....	160
3. Tiêu chí đánh giá hỗn hợp không khí-nhiên liệu	170
4. Áp suất xy-lanh đủ lớn	172
V. Thực hành.....	173
A. Công tác chuẩn bị.....	173
B. Thực hiện bài thực hành.....	173
1. Phân tích	173
2. Các bước tiến hành.....	175

VI. Tổng kết và đánh giá.....	179
VII. Câu hỏi ôn tập	184
Bài thực hành số 6. KIỂM TRA VÀ KHẮC PHỤC SỰ CÓ ĐỘNG CƠ MẤT CÔNG SUẤT.....	185
I. Tóm tắt	185
1. <i>Động cơ tăng tốc chậm .....</i>	185
2. <i>Động cơ không thể tăng tốc .....</i>	185
II. Tình huống cụ thể	185
III. Mục tiêu	188
IV. Kiến thức lý thuyết.....	189
1. <i>Khái quát về hệ thống cung cấp nhiên liệu.....</i>	189
2. <i>Bơm xăng .....</i>	191
3. <i>Bộ điều áp nhiên liệu .....</i>	192
4. <i>Sơ đồ mạch điện hệ thống cung cấp nhiên liệu xe Corolla ..</i>	195
V. Thực hành.....	196
A. Công tác chuẩn bị.....	196
B. Thực hiện bài thực hành.....	197
1. <i>Phân tích .....</i>	197
2. <i>Các bước tiến hành .....</i>	198
VI. Tổng kết và đánh giá.....	213
VII. Bài tập	217
Bài thực hành số 7. KIỂM TRA VÀ KHẮC PHỤC SỰ CÓ ĐỘNG CƠ KHÓ KHỎI ĐỘNG	218
I. Tóm tắt	218
1. <i>Động cơ khó khởi động nguội .....</i>	218
2. <i>Động cơ khó khởi động nóng .....</i>	218
II. Tình huống cụ thể	218
III. Mục tiêu	221

IV. Kiến thức lý thuyết.....	222
1. Phương thức phun xăng và thời điểm phun xăng	222
2. Điều khiển thời gian phun nhiên liệu.....	223
3. Vòi phun nhiên liệu	229
4. Sơ đồ mạch điện hệ thống phun nhiên liệu xe Corolla	232
V. Thực hành.....	233
A. Công tác chuẩn bị.....	233
B. Thực hiện bài thực hành.....	233
1. Phân tích	233
2. Các bước tiến hành	235
VI. Tổng kết và đánh giá.....	243
VII. Câu hỏi ôn tập	248
Bài thực hành số 8. KIỂM TRA VÀ KHẮC PHỤC SỰ CÓ ĐỘNG CƠ CHẠY KHÔNG TẢI BẤT THƯỜNG	249
I. Tóm tắt	249
1. Tốc độ chạy không tải quá thấp	249
2. Tốc độ chạy không tải quá cao	249
3. Tốc độ chạy không tải không ổn định	249
II. Tình huống cụ thể	249
III. Mục tiêu	252
IV. Kiến thức lý thuyết.....	253
1. Khái niệm chạy không tải	253
2. Nguyên lý làm việc và thành phần của hệ thống điều khiển tốc độ không tải.....	253
3. Phân loại van điều khiển tốc độ không tải	254
4. Hệ thống điều khiển bướm ga điện tử - thông minh (ETCS-i).....	255

V. Thực hành	259
A. Công tác chuẩn bị	259
B. Thực hiện bài thực hành	260
1. Phân tích	260
2. Các bước tiến hành	262
VI. Tổng kết và đánh giá	266
VII. Câu hỏi ôn tập	270
Bài thực hành số 9. KIỂM TRA VÀ KHẮC PHỤC SỰ CỐ ĐỘNG CƠ HAO XĂNG	271
I. Tóm tắt	271
1. Đồng hồ xăng hoạt động khác thường	271
2. Lượng xăng tiêu tốn trong quá trình chạy xe quá nhiều	271
II. Tình huống cụ thể	271
III. Mục tiêu	274
IV. Kiến thức lý thuyết	275
1. Phân tích sự cố trong hệ thống điều khiển	275
2. Phân tích sự cố trong hệ thống cung cấp nhiên liệu	277
3. Phân tích sự cố trong hệ thống đánh lửa	278
4. Phân tích sự cố cơ khí	279
5. Phân tích sự cố của hệ thống nạp, thải	280
V. Thực hành	281
A. Công tác chuẩn bị	281
B. Thực hiện bài thực hành	281
1. Phân tích	281
2. Các bước tiến hành	282
VI. Tổng kết và đánh giá	298
VII. Câu hỏi ôn tập	302

**Bài thực hành số 10. KIỂM TRA VÀ KHẮC PHỤC SỰ CÓ
ĐỘNG CƠ XẢ KHÍ THẢI BÁT THƯỜNG ...303**

I. Tóm tắt	303
1. Khí thải màu đen.....	303
2. Khí thải màu xanh.....	303
3. Khí thải màu trắng.....	303
4. Ô nhiễm trong khí thải vượt quá mức độ cho phép	303
II. Tình huống cụ thể	304
III. Mục tiêu	306
VI. Kiến thức lý thuyết.....	307
1. Hệ thống kiểm soát hơi nhiên liệu (EVAP).....	307
2. Hệ thống điều khiển phản hồi tỷ lệ không khí-nhiên liệu	308
V. Thực hành.....	313
A. Công tác chuẩn bị.....	313
B. Thực hiện bài thực hành.....	314
1. Phân tích	314
2. Các bước tiến hành.....	316
VI. Tổng kết và đánh giá	321
VII. Câu hỏi ôn tập	325

**Bài thực hành số 11. KIỂM TRA VÀ SỬA CHỮA SỰ CÓ
ĐỘNG CƠ RUNG LẮC **326

I. Tóm tắt	326
1. Rung lắc khi động cơ ở trạng thái “nguội”	326
2. Rung lắc khi động cơ ở trạng thái “nóng”	326
3. Rung lắc cả khi động cơ ở trạng thái “nguội” và trạng thái “nóng”	326

II. Tình huống cụ thể	326
III. Mục tiêu	329
IV. Kiến thức lý thuyết	330
1. Khái niệm về pha phối khí	330
2. Hệ thống thời điểm phối khí thay đổi – thông minh <i>(VVT-i) xe Toyota</i>	331
V. Thực hành	338
A. Công tác chuẩn bị.....	338
B. Thực hiện bài thực hành.....	339
1. Phân tích	339
2. Các bước tiến hành.....	342
VI. Tổng kết và đánh giá	351
VII. Câu hỏi ôn tập	356
PHỤ LỤC	357
Giới thiệu về phương pháp 5S	357
Hệ thống đèn cảnh báo trên bảng táp-lô xe Toyota.....	362